

השבוע לספרות ולאמנות

לעזרא זוסמן

ישיבה יצאת דופן היתה בתחילת השבוע במערכת "דבר". ה"י" תה זו ישיבה חגיגית לכבודו של המשורר ומבקר התיאטרון של "דבר" עזרא זוסמן, שהוציא זה עתה ספר שירים שזעזע יבול של ארבעים שנות שירה.

אברהם שאגן אמר, כי ספר רגות רבת מעורר ספרו של אדם שכה רבים מהמשוררים הצעירים חייבים לו את פרסומם, ואילו הוא חיכה ארבעים שנה לתוצאת ספרו שבו מקופלת יצירתו של שנים רבות. שאגן עמד על הקירבה המשפחתית של זוסמן לבצע קירבה שאותה אין מצאים בדרך כלל בשפת שירי הסכע הנכתבים בי ארץ.

שלושה יסודות בולטים רואה שאגן בשירתו של עזרא זוסמן: א. — זרות לאישראליות. ה"י מבקשת לקבל מרות של גוני חרש, עזרה חרשה. ב. — חוסר המלה המדויקת, בריחה מן המסורת של המלה למען המלה מסורת שהובנה את השירה העברית מתוך הלשון יד תריסר מאבד מתוך החיות. את מ"י קים המסורת הזאת שבר זוסמן. אב"ט שיקול, אם באופן אינסטינקטיבי. ג. היותה המיוחד של זוסמן, ליתמוס זה זהה עם זוסמן כפי שרבים מכירים אותו. יש בשיריו חום אידאליסטי, הקומוניקטיביות בינו ובין הקורא מכסיפילית, בלי לוח"ר עם זאת על עולמו המיוחד, המגור.

הספרות העברית, הירטואזיות ה"י אוטומטית — אמר גרודונסקי — לא היתה בוחסן. הוא לא למד עברית עד שתגיע לארץ, לא ידע הרבה מקורות, על כן נאלץ לה"י אבק עם המלים העבריות, זו מג"י רע"ת, אך גם יתרון שממנו נשכרה שירתו של זוסמן מאד, בשירתו — הנטיה לאקטואליות והסמליות. היסוד המוסיקלי, החרמוני, המ"י לחי חוק אצל זוסמן, אך אין משורר שאינו נלחם במסור זה ומבאן באה השירה המשובחת ב"י יחל"י. — טיים גרודונסקי.

המשורר אברהם שלונסקי לים — אמר — לירשבים בתדר, בלילה, ותמיד יש דפיקות, בלח"י בקיר או בחלון. אלה הרשיקות של הגשם, של משחו פאטאלי, ברלי, סמלי, אבל חסור יש גם וכן שחוסק בחלון, והנה אני פוגה שכל הרשיקות שדשקו על חלונותי, דשקו על חלונותי של עזרא זוס"י פן. עם פיסים שירי מתברר לי שיריה תמיד היה נדמה לי שזורה זוסמן הוא מעין טרגיובובסקי עני, הנאלץ להיאבק עם המכשיר היסודי של השירה — הלשון, כשאני מצא אצל טרגיובובסקי את הירוף עגלפו אני יודע שאין צירוף כזה, יש עגל"והב, זה יזנון קאתה"י, לא יכול להיות אחרת, בכל זאת, אצל טרגיובוב"י סקי יש עגל פן, זה לא חטא, זה נתן של טרגיובובסקי, כשקראתי את שירי זוסמן, אהבתי את העגל"י פן שלו.

מה ירשב אדם שיכול היה לה"י יות פאר השירה הרוסית. בארו"י קמה חבורה שחיחה השאר שבי"י עיסה בחבורה זו היה בוזר אחד ששמו היה אלכסנדרוב, שיריו ג"י פסו וזאז היה נערץ. זה זוסמן, אהבתי את המתח ואת המאבק בשיריו, המאבק עם המלים, הג"י הורח אירי, בחילים נחילים, הוא מאבק של משורר הורש, שלא כל הגשם תן כלות ולא כל המלים נחוצות לססוק השירי, במאבק הזה הוא אולי יותר גיבור מאשר אנחנו, או כסונו, שהעברית שלהם היא אהבה יחידה, בינורשית יח"י דה.

אני אהב את תפקידו של הסבע בשיר של זוסמן, זה לא דוסס, זה לא נג"י, זו נפש שיעלת, האינסטימיות, ההאנשה של הסבע לא על ידי דימויים אלא על ידי התיחסות שפוסה קירבה לי מאד, אם כי אני אניי וזכה ליחס כזה מהסבע לשירתי שלי, אני אוהב את העטנות של עזרא בוויכוחים שבינינו, את הושר שלו, אולי אני אוהב בו את מה שאין ב"י עזרא זוסמן הודה למברכי ו"י קרא שני שירים מספרו, את, הדרך לירושלים" ו, עוובה ואוהבה"י היתה את המסיבה עורך, דבר"י הודה גוס הל"י.

יקרים לי ביותר שירי הגוף, ישל עזרא — אמר ד"ר זכאי — ימתוך שירי הגוף אני רואה את המשורר הנודע בכל כבוד על טארמה הזאת, והיא ניתנת לו מתוך ראייה מיוחדת של משורר המטביע את עצמו על הגוף, הוא גם צורה את לבי בדבר שהוא לכאורה המטה — שליטתו בעברית, עזרא לא גזל על המקורות כשם שגדלו בני דורו של ביאליק, ואני עומד תמה, אך שיריו נצחקים בעברית טובה שאהוב אין שבלים אנוכים גשכסם אר"י, אך זו עברית ש"י ענה היטב להזיות נפשיות, דוד זכאי דיבר גם על רשימותיו התיאטרוניות של עזרא זוסמן ב"י "דבר", במשך שנים הוא חרצה לפני את, הדרך לתיאטרון, ב"י שימתוך ה"לעכ"פ פחות על הביצוע וכל מתן ציונים לשחקנים והוכרת שמתיהם, הוא כתב על עצם המחזה הריבה ותח את תכניו, וגם שאל את השאלה שכל עופה משכיל צריך לשאול, האם ראוי המחזה להיעלות על הבמה או לא, איוי יכול להפריד בין השירה והמשורר — טיים ובאי את דבר ריו — אישיותו של עזרא זוסמן קוסלת לי, בכל הלימותי, כאלם שלו שתחתיו סודה, במיעוט דבר ריו, בצניעות עלי אדמות, ואחת הוראית — הספר שלפנינו.

שלמה גרודונסקי שוחח שיתח"יחיד, הוא עמד על הקושי למחלה קו בין והנאה האינסטימית שבפנישה עם יצירת יחיד לבין הנגאת האובייקטיביות, יש שני דמויים של משורר — אמר — האחד נעור הרבה אם הוא מכנס את שיריו לעמים קרובות, או ארושם הוא ישר ה"רמשע"י כ"י כונש בבת"אחת, הרושם של שירי ר"י שאינו מכנס את שיריו לעמים, הוא ורושם מנטבלי, וכספורו מונה סוף סוף לפעור, הרי אתה רואה אי"י באור אהר ואתה נאלץ לפע"י כיה לעשות רבוייה של הרושם המנטבלי.

גם גרודונסקי הכיר את היותו שבועמית של עזרא זוסמן, בע"י ר"י, יש וירטואוזיות של הפסק, יז הוויטואוזיות שאפשרה את